

Reactie internetconsultatie ‘Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva’

Amsterdam, 21 november 2024

Geachte heer/mevrouw,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de NOB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie ‘**Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva**’ en geeft hierbij graag een reactie.

Met haar reactie wil de NOB bijdragen aan de ontwikkeling van kwalitatieve wetgeving ten behoeve van de rechtszekerheid en rechtsbescherming van burgers en tevens bijdragen aan de ontwikkeling van eenvoudigere, uitvoerbare wetgeving. Dat doet zij vanuit haar expertise en ervaring. Wij hebben daarbij aandacht voor de fundamentele rechts- en wetgevingsbeginselen zoals rechtsgelijkheid, rechtszekerheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.

Met vriendelijke groeten,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

prof. mr. dr. Arco Bobeldijk
voorzitter Commissie Wetsvoorstellen

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
Registratieplicht voor exploitanten van cryptoactiva.....	3
Deadline voor te rapporteren inlichtingen	3
Informereren van de te rapporteren gebruiker en te rapporteren persoon.....	5
Sancties	5
Wijziging van de AWR.....	6
Rechtsbescherming	6
Administratieve lasten voor aanbieders van cryptoactivadiensten	8
2. Artikelsgewijze toelichting.....	10
Te rapporteren gebruikers.....	10
Te rapporteren transacties	11
Te rapporteren activa	12
Inkomsten- en vermogenscategorieën ter zake waarvan op automatische basis gegevens worden uitgewisseld	12
Levensverzekeringsproducten die niet onder andere rechtsinstrumenten van de Unie inzake inlichtingenuitwisseling en andere soortgelijke maatregelen vallen	13
Verplichte informatieuitwisseling over vijf inkomenscategorieën.....	14
Te rapporteren aanbieders.....	15
Wider approach voor klantidentificatie.....	16
3. Tot slot	18

1. Algemeen

Registratieplicht voor exploitanten van cryptoactiva

In paragraaf 2.3.2 van de concept Memorie van Toelichting ('concept MvT') wordt opgemerkt dat de registratie moet plaatsvinden vóór het einde van de termijn waarbinnen de exploitant van cryptoactiva moet rapporteren. De NOB vraagt zich af of hier de nuance gemaakt kan worden dat de registratie 'in beginsel' voor deze termijn moet plaatsvinden of 'naar verwachting' zal moeten plaatsvinden. In de praktijk zal het namelijk veel voorkomen dat er vanwege de nieuwe regels nog veel onduidelijkheid zal bestaan over de toepassing daarvan, met name of sprake is van een rapporterende aanbieder of niet. Zo is er momenteel geen nadere invulling van het begrip "invloed of controle", wat met name relevant kan zijn in het kader van veel decentraal opgezette organisatievormen (denk bijvoorbeeld aan decentralized finance). Momenteel wordt voor verdere verduidelijking overlegd op OESO niveau. Ook zullen bepaalde partijen zich nog niet bewust zijn van de regels, of voor zover zij dat zijn, in afwachting van meer internationale guidance. Hetzelfde was het geval met DAC7 waarbij er nu nog op veel fronten onduidelijkheid bestaat of een bepaald bedrijfsmodel wel of niet een platformexploitant is.

Ook vraagt de NOB zich af of het niet – of te laat – registreren zal kunnen leiden tot een boete. De NOB meent dat zolang er sprake is van een pleitbaar standpunt, dit niet het geval is. Meer in zijn algemeenheid pleit de NOB voor een soft landing in verband met de nieuwe regels. De NOB voorziet in ieder geval dat niet elke persoon die mogelijk een exploitant van cryptoactivadiensten zou kunnen zijn, zich daadwerkelijk registreert voor 31 januari 2027 als gevolg van de onduidelijkheden.

Op pagina 8 van de concept MvT wordt aangegeven dat de registratie ook kan worden ingetrokken als de exploitant van cryptoactivadiensten – na daartoe tweemaal te zijn aangemaand – niet voldoet aan zijn rapportageverplichtingen of zijn registratieverplichtingen. De NOB vraagt zich af hoe een registratie kan worden ingetrokken van een exploitant die niet voldoet aan zijn registratieverplichtingen. De NOB verzoekt dit punt te verduidelijken of aan te passen.

Deadline voor te rapporteren inlichtingen

In paragraaf 2.3.4 op pagina 9 van de concept MvT wordt aangegeven dat het kabinet als uiterste rapportagedatum 31 januari kiest van het kalenderjaar volgend op het jaar of de periode waarover moet worden gerapporteerd. Als eerste reden wordt hiervoor gegeven dat de mogelijkheid moet worden open gehouden dat deze inlichtingen in de vooringevulde aangifte ('VIA') worden opgenomen. Ook wordt aangegeven dat de te rapporteren informatie relevant is voor het beoordelen van ingediende aangiften inkomstenbelasting, waarvan de cyclus in zijn algemeenheid aanvangt in maart. In de Richtlijn is overigens geen termijn opgenomen binnen welke de aanlevering van gegevens en inlichtingen door rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten dient te geschieden.

In de concept MvT wordt bevestigd dat het nog onduidelijk is of de te rapporteren gegevens daadwerkelijk in de VIA worden opgenomen of niet. Het is volgens de NOB onduidelijk hoe de geaggregeerde gegevens van belang kunnen zijn voor het nieuwe box 3 stelsel, anders dan voorsnog het signaal dat de belastingplichtige cryptoactiva houdt. Daar de lijst met te rapporteren informatie op Europees niveau is opgesteld, matcht de informatie die Nederland zal ophalen geenszins met de informatie benodigd voor de belastingaangiften. Een en ander is ook reeds door de staatssecretaris onderkend in zijn brief van 17 april 2023: *“Het ontbreken van informatie over aangehouden crypto saldi maakt dat de te ontvangen DAC8-informatie niet geschikt is om als contra-informatie te dienen”*. In de concept MvT wordt echter meermaals gewicht toegekend aan het belang van strakke deadlines met het oog op de VIA. Daarbij wordt wel opgemerkt dat de informatie nog getoetst moet worden op bruikbaarheid voor de VIA en dat dit afhankelijk kan zijn van de kwaliteit van de rapportage. Naar de mening van de NOB is het echter evident dat de te rapporteren gegevens onbruikbaar zullen zijn voor het invullen van box 3 in de huidige vorm, maar ook in toekomstige varianten. Er wordt immers slechts informatie gevraagd op transactionele basis (en dan zelfs op geaggregeerde basis) zonder dat inzicht wordt verkregen in saldi (al dan niet op peildatum) of verkoopresultaat. In de eerste plaats doet dit de vraag rijzen waarom deze informatieuitvraag niet wordt toegevoegd aan de binnenlandse rapportage.

In de tweede plaats meent de NOB dat, nu deze informatie (nog) niet in de VIA kan worden opgenomen en het werkelijk rendement niet te berekenen valt op basis van de te rapporteren DAC8 informatie, het gebrek aan mogelijkheden om de DAC8 informatie effectief te kunnen benutten aan overheidszijde niet op weegt tegen de administratieve lasten van de aanbieders van cryptoactivadiensten. De nuancering die gemaakt wordt dat het veelal financiële instellingen zullen zijn die toch al met de huidige rapportagedeadline voor de binnenlandse renseignering te maken hebben gaat volgens de NOB niet op, omdat de reikwijdte van aanbieders onder DAC8 veel breder is dan de financiële instellingen die momenteel beleggings- en spaarproducten rapporteren (aanbieders van NFTs, e-money, CBDCs en DeFi). Ook het argument dat de due diligence procedures al op 31 december moeten zijn afgerond zodat het werk eigenlijk al gedaan is, overtuigt niet. De due diligence-procedures zien namelijk op het vaststellen van de identiteit, het verzamelen van de benodigde persoonlijke informatie van een cryptoactiva gebruiker en het verifiëren daarvan. Dit zal nog moeten gebeuren voor cryptoactiva gebruikers die zich op 31 december melden. Vervolgens zal de aanbieder van cryptoactivadiensten per geïdentificeerde cryptoactiva gebruiker de informatie per soort transactie moeten categoriseren en moeten aggregeren. Daarbij moet rekening worden gehouden met koersverschillen en moet per soort transactie de werkelijke waarde op het moment van elke transactie afzonderlijk worden vastgesteld en bij elkaar worden geteld. Er zijn 8 soorten transacties mogelijk per cryptoactiva gebruiker.

Het zou volgens de NOB helpen als de deadline voor aanlevering op een later tijdstip wordt vastgesteld totdat er een duidelijke correlatie is met de tijdige aanlevering in verband met de VIA en de relevantie van de te rapporteren informatie onder DAC8 beter en duidelijker aansluit met het nieuwe box 3-stelsel. Dit geeft de praktijk meer tijd om een betere datakwaliteit richting de belastingdienst te rapporteren (wij wijzen op de reeds in de concept MvT geuite zorg om een lage rapportagekwaliteit) in de eerstkomende periode, waarna er bij toegenomen relevantie aan overheidszijde kan worden overgegaan tot het vervroegen van de deadline in verband met aantoonbare relevantie voor de inkomstenbelastingprocessen aan de zijde van de belastingdienst. De NOB meent dat deze benadering meer gebalanceerd is en recht doet aan de belangen van beide zijden waarbij flexibiliteit ten opzichte van elkaars prioriteiten voorop staat.

Gelet op het argument van het kabinet dat het gelijkstellen van de deadline aan die voor de binnenlandse rensignering 'praktisch' is, zou de termijn ook bijvoorbeeld tijdelijk gelijk gesteld kunnen worden met die voor de aanlevering van betaal- en spaarproducten (RENSAGEG), zijnde uiterlijk 30 april of de aanlevering van FATCA- en CRS-gegevens, zijnde uiterlijk 31 juli.

Informereren van de te rapporteren gebruiker en te rapporteren persoon

In paragraaf 2.3.5 op pagina 10 van de concept MvT wordt aangegeven dat de aanbieder van cryptoactivadiensten de verplichting heeft om gebruikers van cryptoactiva, of in geval van een entiteit de uiteindelijk belanghebbende, die natuurlijke personen zijn, te informeren over het feit dat die gegevens en inlichtingen die hen betreffen zullen worden gerapporteerd. Daarbij is opgemerkt dat deze kennisgeving in Nederland dient plaats te vinden op 31 januari van het jaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de gebruiker van cryptoactiva is aangemerkt als te rapporteren gebruiker van cryptoactiva. De NOB verzoekt te verduidelijken dat het hier gaat om de eenmalige kennisgevingsverplichting die voortvloeit uit de Dataproductie verordening en "uiterlijk" in te voegen voor "31 januari", alsmede "voor het eerst" in te voegen voor "is aangemerkt". De huidige tekst zou kunnen impliceren dat deze kennisgeving elk jaar dient plaats te vinden, hetgeen niet in overeenstemming zou zijn met het gewijzigde artikel 25, vierde lid van de richtlijn.

Sancties

In paragraaf 2.5 wordt op pagina 12 van de concept MvT aangegeven dat de in dit wetsvoorstel opgenomen verplichtingen door rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden bestraft met een bestuurlijke boete van ten hoogste het bedrag van de zesde categorie en dat er tot strafvervolging kan worden overgegaan. De NOB vraagt te verduidelijken wie strafrechtelijk zou kunnen worden vervolgd in geval de aanbieder van cryptoactivadiensten een entiteit betreft.

Daarnaast wordt aangegeven dat het om een maximumboete gaat welke alle ruimte biedt om een evenredige boete op te leggen en dat een evenredige boete afhangt van alle relevante feiten en omstandigheden van het concrete geval. Uit de voorgestelde wettekst, noch de concept MvT blijkt welke gedragingen (/nalaten) beboetbaar zijn. Gelet op het *lex certa* beginsel verzoekt de NOB te verduidelijken welke gedragingen (/nalaten) afzonderlijk beboetbaar zijn op grond van artikel 11 lid 3 WIB. Zo zou een boete kunnen worden opgelegd per foutieve of niet gerapporteerde transactie van een gebruiker, per foutieve of niet gerapporteerde gebruiker, of per foutieve of niet gerapporteerd rapport. In dit licht verzoekt de NOB ook aan te geven of een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten per rapportierend jaar éénmaal of meerdere malen een vergrijpboete kan worden opgelegd, bijvoorbeeld als er meerdere foutieve of incomplete aanvullende correctie rapportages worden ingediend.

De NOB wijst in dit verband op de guidance van het Verenigd Koninkrijk die op 31 oktober 2024 is gepubliceerd in de International Tax Compliance (Amendment) Regulations 2015 en die tot 10 januari 2025 ter consultatie voorligt, waarin duidelijk wordt aangegeven welke verplichtingen beboetbaar zijn en welke niet, en verzoekt om vergelijkbare duidelijkheid in de Nederlandse context. Zo is volgens het Verenigd Koninkrijk het niet voldoen aan de *due diligence* verplichtingen, bijvoorbeeld het niet bezitten van een eigen verklaring, een zelfstandig beboetbaar feit. Het niet voldoen aan de administratieve verplichtingen levert eveneens een beboetbaar feit op per van toepassing zijnde rapporteerbare periode. Het niet tijdig aanleveren leidt eveneens tot een beboetbaar feit en kan zelfs op een bepaald moment veranderen in aanvullende dagelijkse boetes. Dezelfde systematiek geldt ten aanzien van de informatieverplichting aan individuen en voor het niet aanleveren van vereiste informatie. Evenzo is het incorrect of incompleet rapporteren individueel beboetbaar per rekeninghouder.

Wijziging van de AWR

De NOB vraagt verduidelijking waarom in tegenstelling tot DAC7 voor DAC8 wel een speciale regeling in de AWR wordt opgenomen voor de rapportage door aanbieders van cryptoactiva over gebruikers van cryptoactiva die ingezetenen van Nederland zijn, en of dan voor DAC7 niet een vergelijkbare regeling in de AWR moet worden geïntroduceerd. Verkopers die ingezetene zijn in Nederland vallen namelijk ook binnen de reikwijdte van DAC7.

Rechtsbescherming

De NOB merkt op dat de Staatssecretaris in paragraaf 4, pagina 19 van de concept MvT van mening is dat de rapportageplicht van een persoon het karakter heeft van een algemeen verbindend voorschrift waardoor de persoon zich aan naleving niet kan onttrekken door bezwaar of beroep in te stellen.

De NOB meent dat er in de praktijk interpretatieverschillen kunnen ontstaan over de vraag óf een persoon wel rapportageplichtig is of niet op grond van de WIB. Dit geldt voor meerdere DACs zoals bijvoorbeeld DAC2, DAC6, DAC7 en nu ook DAC8. De NOB meent dat er geen stelsel van beschikkingen geldt waarbij de Belastingdienst beslist over de vraag of een persoon rapportageplichtig is of niet. Dit betekent in de praktijk dat een persoon die van mening is dat hij niet rapportageplichtig is, niet rapporteert totdat de Belastingdienst van mening zou zijn dat deze persoon wel rapportageplichtig is.

Volgens de NOB zou de Belastingdienst dan een informatieverzoek moeten doen richting deze persoon. Het informatieverzoek kan volgens de NOB gezien worden als een beslissing van een bestuursorgaan waartegen administratief bezwaar en beroep open staat.¹ Op deze wijze wordt een rechtsingang gewaarborgd, zonder dat de persoon een boete opgelegd zou moeten krijgen om een rechtsingang te verkrijgen. De Belastingdienst zou daarnaast een boete kunnen opleggen waartegen bezwaar en beroep open staat en waarvan de boete verminderd zou kunnen worden tot nihil als er sprake is van een pleitbaar standpunt, bijvoorbeeld wanneer er gegronde argumenten zijn dat de persoon niet-rapportageplichtig is.

De huidige tekst suggereert ook dat de Staatssecretaris van mening is dat de betreffende persoon voor de belastingrechter moet procederen in het land van inwonerschap van de crypto-asset user wiens informatie dan geacht wordt (toch) te worden gerapporteerd door de niet-rapportageplichtige persoon. De NOB merkt op dat deze redenering uitgaat van de onjuiste aanname dat er geen bezwaar en beroep mogelijk is en dat een persoon die zichzelf niet als rapportageplichtig ziet dus in de praktijk desondanks zich altijd gedwee zal richten naar het informatieverzoek en de Belastingdienst daarmee altijd alle gevraagde informatie zal verstrekken.

Als een persoon van mening is dat deze niet-rapportageplichtig is voor DAC8 zal hij niets rapporteren. De Belastingdienst zal dan geen informatie ontvangen van een in het buitenland wonende crypto-asset gebruiker, zodat er geen sprake zal zijn van een belastingaanslag die is opgelegd door een buitenlandse belastingdienst. De NOB meent bovendien dat het bezwaar en beroep tegen de belastingaanslag is voorbehouden aan de persoon aan wie de buitenlandse belastingaanslag is opgelegd, en dat de persoon die die informatie heeft gerapporteerd (onjuist uitgangspunt) niet als belanghebbende kan worden aangemerkt.

De NOB verzoekt daarom te verduidelijken hoe een rechtsingang gewaarborgd wordt in alle gevallen waarin een persoon zich niet beschouwd als een rapportageplichtige persoon voor de verschillende DACs, terwijl de Belastingdienst een andere mening is toegedaan.

¹ Zie de uitspraak van de Raad van State van 12 februari 2020, zaaknummer 201901733/1/A3, ECLI:NL:RVS:2020:453.

Administratieve lasten voor aanbieders van cryptoactivadiensten

De NOB is van mening dat de administratieve lasten voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten substantieel zullen zijn, en is het niet eens met een aantal opmerkingen in de concept MvT die pogen dat beeld te nuanceren.

In de concept MvT wordt op pagina 20 in paragraaf 5.1.1 aangegeven dat de eigen verklaring digitaal zal plaatsvinden, gelet op de aard van de dienstverlening door de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten. De NOB merkt op dat het voorgaande wellicht een aanname is, maar niet als eis gesteld kan worden. Het is aan de aanbieders van cryptoactivadiensten zelf om te beslissen of en zo ja in welke omstandigheden zij willen werken met uitsluitend een digitale eigen verklaring of daarnaast ook willen voorzien in een papieren eigen verklaring.

Daarnaast wordt in dezelfde paragraaf van de concept MvT opgemerkt dat voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten geldt dat het opvragen en het verzamelen en de verificatie een beperkte administratieve last zal opleveren, voor zover zij ingezetenen zijn van een staat die FATF in haar nationale wetgeving heeft geïmplementeerd en dat de omvang van de administratieve lasten daarom moet worden genuanceerd. De NOB wijst er op dat er genoeg aanbieders van cryptoactivadiensten zullen zijn die (nog) niet onder de FATF wetgeving van Nederland vallen, maar mogelijk wel onder DAC8, zoals aanbieders van NFTs en aanbieders die onder DeFi vallen.

Tevens wordt een tweede nuancering op de omvang van de administratieve lasten gemaakt doordat er op gewezen wordt dat een aanbieder slechts in één lidstaat hoeft te rapporteren. De NOB denkt dat dit niet geheel correct is en wijst er op dat het stelsel van sectie I van Bijlage VI bij de richtlijn weliswaar een hiërarchie bij wijze van cascade kent voor exploitanten van cryptoactiva, maar dat dit alleen geldt op entiteit niveau en niet op groepsniveau. De NOB is het eens dat als een aanbieder slechts bestaat uit één entiteit, deze maar in één lidstaat hoeft te rapporteren. Als de aanbieder van cryptoactivadiensten echter een groep is die uit meerdere entiteiten bestaat, dan zal elke entiteit moeten rapporteren in de lidstaat volgens de in sectie I van Bijlage VI bij de richtlijn aangegeven hiërarchie. Dit betekent dat er op groepsniveau geenszins sprake is van het louter hoeven te rapporteren in één lidstaat zodat de administratieve last er wel degelijk is. Sterker nog, in DAC7 en de Model Rules bestaat de mogelijkheid dat meerdere platformexploitanten binnen dezelfde groep afspraken kunnen maken wie rapporteert (assuming Platform Operator) ten behoeve van de ander (assumed Platform Operator). De NOB meent daarom dat de gemaakte nuancering niet terecht is en niet kan worden ingebracht als een argument dat de omvang van de administratieve lasten nuanceert of vermindert.

In dezelfde paragraaf wordt ook gewezen op de digitale aanlevering als argument dat het hier gaat om een beperkte uitbreiding van administratieve lasten. De NOB merkt op dat dit geenszins correct is. De wijze van indiening van bestanden geschiedt via Digipoort van Logius waarvoor via een uitgebreide procedure een certificaat moet worden aangeschaft en een technische interface moet worden opgesteld. Daarnaast moet de informatie in een XML formaat worden aangeleverd in plaats van bijvoorbeeld Excel of CSV formaat. Veel aanbieders zullen nog geen kennis hebben van de procedures om digitaal via Digipoort aan te leveren aan de Belastingdienst en ook niet iedereen zal in staat zijn om zelf de informatie in een XML formaat te converteren. In zoverre meent de NOB gelet op de eerdere wijzen van aanlevering onder voorgaande DACs, dat de digitale aanlevering op zichzelf niet leidt tot een lastenvermindering, maar eerder tot een lastenverzwaring zolang er niet wordt voorzien in handmatige upload van bijvoorbeeld Excel of CSV bestanden en de Belastingdienst indiening via Digipoort en XML formaat als enige optie aanbiedt.

De NOB merkt op dat ook een vormvrij of digitaal register om de stappen bij te houden die zijn gezet en van eventuele inlichtingen die zijn gebruikt voor de uitvoering van de plicht tot het verzamelen, verifiëren en rapporteren van de gegevens en inlichtingen, er niet toe leidt dat gesteld kan worden dat de administratieve lasten voor de sector beperkt zullen zijn. Ter volledigheid merkt de NOB op dat er in de concept MvT in voetnoot 106 wordt aangegeven dat dit wordt uitgewerkt in een op het voorgestelde artikel 10a WIB gebaseerde algemene maatregel van bestuur. Artikel 10a WIB ziet op verplichtingen ten behoeve van de automatische verstrekking van inlichtingen volgens de Common Reporting Standard. Mogelijk dient in de voetnoot te worden verwezen naar het voorgestelde artikel 10a WIB.

De NOB merkt tevens op dat de aangehaalde cijfers van aantallen aanbieders van cryptoactivadiensten zijn gebaseerd op de aangevraagde vergunningen. De NOB wijst graag ook op de exploitanten van cryptoactivadiensten die naar alle waarschijnlijkheid een veel groter aantal zijn. De NOB meent dat een volledig beeld aan de Kamer geschetst moet worden, waarbij aangegeven zou kunnen worden dat verwacht wordt het aantal exploitanten van cryptoactivadiensten aanzienlijk meer dan 15 zou kunnen zijn, maar dat onmogelijk een onderbouwde schatting daarvan kan worden gegeven vanwege onvoldoende inzicht in de juist op dit moment ongereguleerde markt.

Daarbij wordt in de concept MvT op het eind van paragraaf 5.1.1. een uiteenzetting gegeven van de verwachte incidentele administratieve lasten en structurele administratieve lasten voor de in Nederland rapporterende aanbieders. Hierbij wordt uitgegaan van 15 aanbieders die samen incidentele administratieve lasten tussen de € 20,8 miljoen en € 25,4 miljoen en structurele administratieve lasten tussen de € 1,8 miljoen en € 2,2 miljoen dienen te dragen. Per geregistreerde aanbieder komt dit neer op een bedrag aan incidentele administratieve lasten tussen de € 1,38 miljoen en € 1,69 miljoen en structurele administratieve lasten tussen de €120.000 en € 147.000 per jaar per geregistreerde aanbieder van cryptoactivadiensten in Nederland. De NOB vindt dit niet een geringe administratieve last.

De NOB ziet liever dat er een realistisch beeld wordt geschetst aan de Kamer waarin erkend wordt dat de administratieve lasten omvangrijk zijn en dat de inwerkingtreding van DAC8 een groot aantal verplichtingen introduceert die een grote administratieve druk leggen op aanbieders van cryptoactivadiensten, maar dat dit noodzakelijk is en in verhouding staat tot de nagestreefde doelen van de richtlijn.

2. Artikelsgewijze toelichting

Te rapporteren gebruikers

De definitie van “te rapporteren gebruiker” in artikel 2f, onderdeel f WIB is beperkt tot een gebruiker van cryptoactiva die een in een lidstaat woonachtige te rapporteren persoon is. De NOB meent dat dit zou moeten worden uitgebreid met landen die zich bij de OESO hebben gecommitteerd tot implementatie van de CARF en waarbij Nederland onder de CARF MCAA een informatieuitwisselingsverdrag voor CARF informatie heeft gesloten.

Momenteel is gekozen voor een oplossing waarbij “te rapporteren gebruiker” is beperkt tot de EU zodat de rapportageplicht in artikel 10ob, vierde lid WIB in EU context is ingeregeld en de rapportageplicht voor de CARF in artikel 10ob, vijfde lid WIB is ingeregeld. De NOB geeft echter in overweging om beide situaties in de definitie van “te rapporteren gebruiker” op te nemen, zoals ook is gedaan voor DAC7. Als dit niet gebeurt, zou het volgens het huidige artikel 10ob, vijfde lid WIB voor de rapportage voor CARF namelijk strikt genomen alleen moeten gaan om gebruikers die fiscaal ingezetene zijn van een lidstaat en fiscaal ingezetene zijn van een CARF land, de zogenaamde dual resident. Dit is uiteraard niet beoogd, maar een strikte lezing noopt tot deze uitleg. De NOB denkt dat dit kan worden voorkomen door een CARF land ook op te nemen in de definitie van “te rapporteren gebruiker” zodat duidelijk is dat het hier gaat om gebruikers die fiscaal ingezetene zijn van een CARF land zonder dat deze tegelijkertijd ook fiscaal ingezetene is in een lidstaat.

Voor het begrip “uiteindelijk belanghebbenden” zoals gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel k WIB, verzoekt de NOB om, als het gaat om de senior managing official, te verduidelijken of alle board members moeten worden aangemerkt als de uiteindelijk belanghebbenden, of dat één board member voldoende is en zo ja welke.

De NOB verzoekt of verduidelijkt kan worden dat voor de invulling van het begrip “uitgesloten persoon” zoals gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel l WIB, voor de categorie onder a (een entiteit waarvan de aandelen regelmatig worden verhandeld op een of meer erkende effectenbeurzen), paragraaf 112-115 van het OESO-commentaar bij Sectie VIII van de CRS en FAQs 4 en 5 bij Sectie VIII van de CRS van overeenkomstige toepassing zijn.

De NOB vraagt verduidelijking over de definitie van Financiële Instelling in categorie f van dit artikel. Het valt op dat in Sectie IV, E,1.f van bijlage VI van de richtlijn (en in CARF) staat: een Financiële Instelling anders dan een Beleggingsentiteit omschreven in onderdeel E, punt 5, b (de zogenoemde ‘managed by’ beleggingsentiteit), terwijl voor de CRS de ‘managed by’ beleggingsentiteit blijft behoren tot de het begrip “financiële instelling” als uitgesloten persoon. Zo zal een rapporterende financiële instelling voor dezelfde rekeninghouder die een ‘managed by’ investment entity is, deze niet hoeven te rapporteren voor CRS, maar wel voor CARF. De NOB vraagt zich af wat de reden hiervoor is en wijst er op dat de eigen verklaring die een bank zal hanteren voor CRS niet zal kunnen werken voor CARF wat leidt tot extra administratieve lasten.

De NOB constateert in zijn algemeenheid dat in artikel 2f WIB veel begrippen worden gedefinieerd die ook voorkomen in de CRS en vraagt zich af of het niet handiger is om na zorgvuldige bestudering daarvan te refereren naar dezelfde definities die gelden voor de CRS, en alleen daar waar het uitzonderingen betreft een zelfstandige definitie voor DAC8/CARF in artikel 2f op te nemen. Dit geldt sowieso voor de termen waarvoor is aangegeven dat het OESO-commentaar bij de CRS van toepassing is.

Te rapporteren transacties

In de vierde paragraaf op pagina 45 van de concept MvT wordt opgemerkt dat de gebruiker van een te rapporteren retailbetalingstransactie, (alleen) de klant van de handelaar moet behandelen als de gebruiker van cryptoactiva. De NOB wijst op paragraaf 21 van het OESO Commentaar bij Sectie II van de CARF waarin is aangegeven dat de klant naast de handelaar als gebruiker moet worden behandeld en verzoekt dit punt in de concept MvT conform te wijzigen.

In de laatste paragraaf op pagina 45 van de concept MvT wordt nadere verduidelijking gegeven over de term “overdracht” en aangegeven dat een airdrop ook daaronder valt met verwijzing naar pagina 50 en 51 van de CARF. De NOB heeft moeite om deze verduidelijking terug te vinden in pagina 50 en 51 van de CARF en wijst op paragraaf 24 van het OESO-Commentaar op Sectie II van de CARF, pagina 32. Daar worden naast de airdrop nog meer voorbeelden genoemd van wat nog meer onder een overdracht kan worden verstaan. De NOB verzoekt deze voorbeelden integraal op te nemen in plaats van alleen het voorbeeld van de airdrop te noemen, om te voorkomen dat dit mogelijk onbedoeld geïnterpreteerd zou kunnen worden als een inperking van het OESO-commentaar. Een alternatief is om in de een na laatste zin “ook” te vervangen door “onder andere”.

Te rapporteren activa

In voorbeeld 3 wordt op pagina 48 een futures contract afgesloten tussen koper en verkoper. De NOB vraagt te verduidelijken of een derde partij die bemiddelt bij het sluiten van het contract tussen twee 'consumenten' als koper en verkoper, of als de verkopende partij een professionele partij is die het futures contract aanbiedt, de bemiddelende derde partij of de aanbiedende professionele partij, ook aangemerkt moeten worden als een te rapporteren aanbieder van cryptoactivadiensten omdat deze betrokken zijn bij de uitvoering van de wisseltransactie, danwel niet als een te rapporteren aanbieder van cryptoactivadiensten aangemerkt kan worden, omdat deze partijen niet zelf de wisseltransactie uitvoeren, ondanks dat zij als tussenpersoon of wederpartij betrokken zijn.

De NOB vraagt te verduidelijken dat het futures contract zelf kwalificeert als een financieel activum dat onder de CRS valt, terwijl de uitoefening van het futures contract leidt tot een wisseltransactie die onder DAC8/CARF valt. Zie in dit verband paragraaf 27, derde bullet van de introductie bij CARF, pagina 13 in combinatie met paragraaf 3 van de introductie bij Deel II CARF, pagina 63 en de aangepaste definities van beleggingsentiteit en financiële rekening in de CRS.

Inkomsten- en vermogenscategorieën ter zake waarvan op automatische basis gegevens worden uitgewisseld

Inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming

Artikel 6b, eerste lid, WIB vormt de implementatie van artikel 8, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU.

Deze bepaling bevat de lijst van inkomsten- en vermogenscategorieën ter zake waarvan op automatische basis gegevens worden uitgewisseld, zoals reeds vastgelegd in DAC1.

In het onderhavige wetsvoorstel wordt artikel 6b, eerste lid, WIB gewijzigd in lijn met artikel 1, tweede lid, onderdeel a, Richtlijn (EU) 2023/2226. Op grond hiervan wordt een inkomstencategorie toegevoegd waarover de Belastingdienst automatisch inlichtingen dient uit te wisselen met de bevoegde autoriteit van elke lidstaat. Deze nieuwe inkomstencategorie betreft inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming. Dit wordt in artikel 2, eerste lid, nieuwe onderdeel t, WIB gedefinieerd als: dividenden of andere inkomsten die in de lidstaat van de betaler als dividenden worden behandeld en die worden betaald of bijgeschreven op een andere rekening dan een bewaarrekening als gedefinieerd in bijlage I, deel VIII, onderdeel C, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

De automatische uitwisseling ziet niet op *alle* inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming, omdat uitkomsten uit dividenden waarop de moeder-dochterrichtlijn van toepassing is, zijn uitgezonderd.²

Overweging 28 uit de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226 schrijft dat het toevoegen van deze inkomstencategorie aan de verplichte automatische inlichtingenuitwisseling dient om mazen in de wetgeving te dichten die belastingfraude, belastingontduiking en belastingontwijking mogelijk maken.

De NOB zou graag meer verduidelijking willen, bij voorkeur met voorbeelden, welke dividendinkomsten onder de reikwijdte van artikel 6b, eerste lid, onderdeel g WIB zullen vallen en welke mazen in de wetgeving hiermee gedicht worden.

Op grond van artikel 6b, tweede lid, WIB ziet de automatische uitwisseling, bedoeld in artikel 6b WIB, op inlichtingen waarover de Minister van Financiën beschikt, waaronder wordt verstaan dat die inlichtingen zich in de belastingdossiers van de Belastingdienst bevinden en opvraagbaar zijn overeenkomstig de procedures voor het verzamelen en verwerken van inlichtingen in Nederland.

De NOB vraagt graag verduidelijking of en hoe de Belastingdienst beschikt danwel gaat beschikken over informatie betreffende inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming.

Levensverzekeringsproducten die niet onder andere rechtsinstrumenten van de Unie inzake inlichtingenuitwisseling en andere soortgelijke maatregelen vallen

Aan artikel 2, eerste lid, WIB wordt naast de begripsbepaling voor inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming een begripsbepaling toegevoegd in onderdeel u, te weten voor levensverzekeringsproducten die niet onder andere rechtsinstrumenten van de Unie inzake inlichtingenuitwisseling en andere soortgelijke maatregelen vallen. Hieronder wordt verstaan: verzekeringscontracten, met uitzondering van kapitaalverzekeringen die op grond van bijlage I, deel I, van Richtlijn 2011/16/EU moeten worden gerapporteerd, waarbij uitkeringen uit hoofde van de overeenkomsten verschuldigd zijn bij overlijden van een polishouder.³

² In artikel 6b, eerste lid, WIB wordt een onderdeel toegevoegd, luidende: g. inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming, met uitzondering van inkomsten uit dividenden die zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting overeenkomstig artikel 4, 5 of 6 van Richtlijn 2011/96/EU van de Raad van 30 november 2011 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende lidstaten, PbEU 2011, L 345.

³ Artikel I, onderdeel A, van de concept Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva.

De NOB begrijpt dat de definitie materieel overeenkomt met de inkomenscategorie genoemd in artikel 6b, eerste lid, onderdeel c, WIB en dat het daarom geen uitbreiding is van de inkomsten- en vermogenscategorieën ter zake waarvan op automatische basis gegevens worden uitgewisseld.⁴

Echter, de concept MvT geeft aan dat onderdeel u ziet op levensverzekeringsproducten ter zake waarvan financiële instellingen nog geen rapportageverplichting hebben.⁵ Financiële instellingen zijn al verplicht om bepaalde gegevens aan te leveren onder de rensignering. De NOB vraagt graag verduidelijking of de Belastingdienst het voornemen heeft om de procedures voor het verzamelen en verwerken van inlichtingen van financiële instellingen aan te passen om additionele informatie te verkrijgen over levensverzekeringsproducten.

Verplichte informatieuitwisseling over vijf inkomenscategorieën

Artikel 8, tweede lid, van de richtlijn wordt gewijzigd door toevoeging van de volgende alinea: “De lidstaten stellen de Commissie vóór 1 januari 2026 in kennis van ten minste vijf categorieën die zijn opgenomen in lid 1, eerste alinea, ten aanzien waarvan de bevoegde autoriteit van elke lidstaat automatisch inlichtingen verstrekt aan de bevoegde autoriteit van elke andere lidstaat over ingezetenen van die andere lidstaat. Deze inlichtingen hebben betrekking op belastingtijdvakken die ingaan op of na 1 januari 2026.”

Dit betekent dat de Minister van Financiën met ingang van 1 januari 2026 met betrekking tot vijf van de in artikel 8, eerste lid van de richtlijn genoemde zeven categorieën automatisch dient uit te wisselen.

De concept MvT geeft aan dat de genoemde vijf categorieën de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, vermelde categorieën zijn.⁶ De aldaar vermelde categorieën zijn:

- a) inkomsten uit arbeid;
- b) tantièmes en presentiegelden;
- c) inkomsten uit levensverzekeringsproducten die niet vallen onder andere rechtsinstrumenten van de Unie inzake inlichtingenuitwisseling, noch onder soortgelijke voorschriften;
- d) pensioenen; en
- e) eigendom van en inkomsten uit onroerend goed.

⁴ Pagina 29 van de Concept Memorie van Toelichting bij de Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva.

⁵ Id.

⁶ Pagina 52 van de Concept Memorie van Toelichting bij de Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva.

De concept MvT geeft aan dat omwille van consistentie met de wijze waarop Richtlijn 2011/16/EU en Richtlijn (EU) 2021/514 zijn geïmplementeerd dit niet expliciet in de WIB of enig ander artikel van het onderhavige wetsvoorstel wordt geïmplementeerd.⁷

De NOB vraagt te bevestigen dat de Minister hiermee in de concept MvT reeds invulling geeft aan de vijf inkomsten- en vermogenscategorieën waarover Nederland automatisch inlichtingen gaat verstrekken aan de bevoegde autoriteit van elke andere lidstaat over ingezetenen van die andere lidstaat. In het verlengde hiervan vraagt de NOB graag bevestiging van de Minister of informatie over inkomstencategorieën f) en g) betreffende royalty's en inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming, respectievelijk, niet automatisch uitgewisseld gaat worden.

Te rapporteren aanbieders

Met betrekking tot aanbieders van cryptoactiva die onder Verordening (EU) 2023/1114 (MiCAR) vallen, vraagt de NOB zich af wat de systematiek en procedure is als de Verordening wordt uitgebreid met bijvoorbeeld NFTs en DeFi (waarbij voor DeFi mogelijk andere criteria zullen gelden dan nu voor CARF het geval is). De NOB vraagt te verduidelijken of dan een aanvullende wetswijziging nodig is omdat momenteel in de WIB verwezen wordt naar Verordening (EU) 2023/1114 zonder dat gerefereerd wordt naar toekomstige aanpassingen /aanvullingen daarvan of dat de dynamische doorwerking in de WIB geldt.

De NOB verzoekt tevens te verduidelijken op welk tijdstip de due diligence bepalingen precies gaan werken als wijzigingen van de Verordening (EU) 2023/1114 dynamisch doorwerken in de WIB. Het is mogelijk dat de regels wijzigen ergens aan het begin van een kalenderjaar (bijvoorbeeld in februari) terwijl een entiteit zich pas (na advies) bewust wordt dat deze een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten wordt aan het einde van hetzelfde kalenderjaar (bijvoorbeeld november of december). Het lijkt de NOB dan niet redelijk dat van de aanbieder wordt verwacht dat deze (in één of twee maanden) alsnog de due diligence procedures afrondt en van al haar nieuwe en bestaande gebruikers de informatie verzamelt, verifieert en per 31 januari van het daarop volgende jaar al rapporteert, terwijl er geen voorbereidingstijd voor implementatie is. De NOB bepleit dat bij dergelijke wijzigingen wordt voorzien in een overgangstermijn, bijvoorbeeld dat de due diligence procedures dan pas ingaan en moeten zijn afgerond in het jaar volgend op het jaar waarin de wijziging heeft plaatsgevonden.

Volgens paragraaf 4 van Sectie III van de CARF, pagina 36, moeten RCASPs de eigen verklaring hebben verkregen en de reasonableness test hebben gedaan binnen 12 maanden nadat de jurisdictie de regels heeft geïntroduceerd (in het bovenstaande voorbeeld zou dit 2028 zijn).

⁷ Id.

De NOB meent dat de 12-maandsperiode dan geldt vanaf het einde van het kalenderjaar waarin de regels zijn gewijzigd, in plaats van vanaf de dag /het moment dat de regels binnen het kalenderjaar zijn gewijzigd. Dit geeft meer ruimte aan de aanbieders om zich beter voor te bereiden zodat de compliance hoger zal zijn.

De NOB vraagt ook te verduidelijken of aanbieders van cryptoactiva die bij de AFM een vergunning hebben aangevraagd waarbij voorzienbaar is dat hier nog niet op wordt beslist per 31 januari van het jaar volgend op de rapporteerbare periode, zichzelf ook moeten registreren als een exploitant van cryptoactiva zolang de vergunning niet is verleend.

Artikel 10ob lid 1 letter b WIB geeft aan wanneer een exploitant van cryptoactiva (de 'Crypto-Asset Operator') in Nederland gegevens en inlichtingen dient te rapporteren. Van alle organisaties die zich kunnen bezig houden met cryptoactivadiensten, kan in bepaalde gevallen maar zeer moeizaam worden vastgesteld waar deze gevestigd zijn dan wel waar in dat geval de onderneming wordt uitgeoefend, hetgeen uiteraard ook de handhaving van de rapportageverplichting aanzienlijk bemoeilijkt. Door het ontbreken van een fysieke vestigingsplaats (bijvoorbeeld bij een volledige decentrale exchange of een DAO) zal het dikwijls lastig, zo niet onmogelijk, zijn om ten behoeve van handhaving te identificeren wie ter verantwoording dient te worden geroepen, maar ook welke jurisdictie om eventuele bijstand kan worden verzocht. Nu het naar verwachting voor deze groep qua volume gaat om een groot aantal transacties die onder de reikwijdte van DAC8 vallen⁸, vraagt de NOB zich af of bij gebreke aan voldoende handvatten voor handhaving voor deze groep nog wel sprake is van een level playing field ten aanzien van de overige groep aanbieders. In elk geval roept dit vragen op omtrent de effectiviteit indien een groot deel van de aanbieders niet zou kunnen worden achterhaald.

Wider approach voor klantidentificatie

Met betrekking tot het vijfde lid, merkt de NOB op dat het kan ook gaan om een gebruiker van een gecommiteerd OESO land of Global Forum lid waarmee Nederland nog niet via de CARF MCAA een informatieuitwisselingsverdrag heeft gesloten, maar het wel voorzienbaar is dat dit in de nabije toekomst zal gebeuren door de OESO publicatie van gecommiteerde landen.

De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zal geen informatie tijdens het onboarding proces in 2026 mogen verzamelen en bewaren totdat duidelijk is (en op basis van welk criterium) met betrekking tot welke landen de aanbieder van cryptoactivadiensten de wettelijke verplichting heeft om DAC8 informatie te rapporteren.

⁸ Zie in dit kader ook het OESO rapport: OECD (2022), Lessons from the crypto winter: DeFi versus CeFi, OECD Business and Finance Policy Papers, <https://doi.org/10.1787/199edf4f-en>.

Dit betekent dat elke aanbieder van cryptoactivadiensten continue zal moeten bijhouden met welk nieuw land Nederland een informatieuitwisselingsverdrag over CARF informatie heeft gesloten en dan elke keer opnieuw zijn gehele klantenbestand door zal moeten op zoek naar gebruikers die ingezetene van dit land zijn. Op basis van het huidige wetsvoorstel moet de aanbieder van cryptoactivadiensten tijdens zijn onboarding procedures alle informatie over gebruikers die ingezetenen zijn van een land buiten de EU negeren en zal hij alleen in beeld hebben wie van zijn gebruikers ingezetenen zijn van een lidstaat.

Als er niet wordt voorzien in een stelsel dat de aanbieder van cryptoactivadiensten wettelijk de mogelijkheid geeft om gebruikers van cryptoactiva die tijdens het onboarding proces zijn geïdentificeerd als fiscaal ingezetene van een niet-EU land en deze informatie mag bewaren en slechts de benodigde DAC8 informatie mag verzamelen en rapporteren op het moment dat Nederland een informatieuitwisselingsverzoek met dat land heeft gesloten, dan zal de aanbieder van cryptoactivadiensten telkens bij de toetreding van een nieuw land opnieuw al zijn gebruikers moeten aanschrijven die niet in de EU fiscaal ingezetene zijn. Dit is een disproportionele administratieve last voor zowel de aanbieder van cryptoactivadiensten, als voor de gebruiker van cryptoactiva. Ook de gebruiker zal bij elk nieuw land telkens weer een eigen verklaring moeten ondertekenen en insturen. De aanbieder mag deze gegevens elke keer namelijk niet bewaren zolang de gebruiker niet fiscaal ingezetene van het nieuwe land blijkt te zijn.

De NOB meent dat er daarom moet worden voorzien in een wettelijke mogelijkheid dat de aanbieder de eigen verklaring van de gebruiker tijdens onboarding opvraagt en die gegevens mag bewaren. Als de aanbieder dan ziet dat Nederland met een nieuw land een informatieuitwisselingsverdrag voor CARF heeft gesloten, dan kan de aanbieder in zijn register uitsluitend die gebruikers benaderen om te vragen of het correct is dat zij nog steeds fiscaal ingezetene zijn van dat land (tegenbewijs mogelijkheid als de oorspronkelijke eigen verklaring meerdere jaren geleden is verkregen) en bij gebleken juistheid overgaan tot rapportage. De wider approach is ook ingevoerd bij de implementatie van de Common Reporting Standard. De NOB verwijst naar naar paragraaf 5.3.3.2 'Gegevensstroom A' van de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel tot invoering van de CRS, 34 276, nr. 3.⁹

Het bovenstaande zou dus in bredere zin moeten gelden voor gecommitteerde landen waarmee Nederland nog geen CARF MCAA heeft afgesloten (wider approach), en in zijn meest brede verband ook voor landen die zich nog niet gecommitteerd hebben (widest approach). Deze 'widest approach' geeft een rapporterende RCASP de mogelijkheid om alle gegevens van alle Crypto Asset gebruikers in één keer te kunnen verzamelen, en voorkomt daarmee hoge administratieve lasten. Een wettelijke basis om van de 'widest approach' gebruik te kunnen maken, voorkomt dat een rapporterende RCASP anders in strijd met de AVG zou kunnen handelen. Dit is een wezenlijk punt voor de uitvoeringspraktijk.

⁹ Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34276-3.html>

De NOB verwijst in dit verband ook naar paragraaf 23-30 van het Implementatie Handboek van de OESO voor de CRS, tweede druk, waar deze mogelijkheid wordt aanbevolen. Aangezien de CARF een vergelijkbare internationale standaard wordt als de CRS is het van wezenlijk belang dat het wetsvoorstel dit bij wijze van optie mogelijk maakt.

3. Tot slot

De NOB is uiteraard graag bereid deze reactie op nader toe te lichten en daartoe in overleg te treden. Een afschrift van deze reactie wordt op onze website gepubliceerd.¹⁰

Over de NOB

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) is opgericht in 1954. We zijn de beroepsvereniging van universitair opgeleide belastingadviseurs in Nederland en behartigen de gemeenschappelijke belangen van onze leden. We staan voor een excellente beroepsuitoefening door het aanbieden van opleidingen voor onze leden, het toepassen van onze code of conduct en de handhaving daarvan via onafhankelijk tuchtrecht. We vormen de brug tussen leden en maatschappij door de inzet van de bij onze leden aanwezige (praktijk)kennis over de volle breedte van het fiscale terrein. Deze kennis zetten we in om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke debat over belastingen.

¹⁰ Meer informatie over de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB leest u hier: <https://www.nob.net/over-de-nob/commissie/commissie-wetsvoorstellen/>.

